

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Brevete nefracate nu se primesc. Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de annciuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primese în Viena R. Mosse, Haassenstein & Töglér (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Daks, A. Oppelik, J. Domeneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dams; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie garmond pe o colonă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANULU IV.

„Gazeta” ese în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franco.
Se prenumără la toate oficiile poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplu 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 139.

Brașov, Luni, Marți, 23 Iunie (5 Iulie)

1892.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVÂNIEI”.

Cu 1 Iulie 1892 st. v.

se deschide nou abonament.

la care invităm

pe toți amici și sprijinitori foicei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șese luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franco, pe șese luni 20 franco, pe un an 40 franco.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

România și noi.

Articulă finală.

Brașov, 22 Iunie v.

Frații noștri din România, preocupăți de luptele lor pentru independență, multă vreme au fost spectatori pasivi ai luptelor noastre pentru existență. Multă vreme ei au fost de părere, că pericolul, ce ne amenință, nu este mare și într'un timp, nu tocmai departat, bărbații de stat român, amăgiți prin taptul existenței legitime așa dize liberale, cu cari se laudau stăpânitorii noștri unguri, păreau a fi înclinați să creadă, că noi înși-ne ne-am crea greutățile cele mai mari prin atitudinea noastră politică. De aceea ne dădeau sfatul să părăsim politica de rezistență pasivă, sperând, că astfel vom ajunge mai curând la o înțelegere cu Maghiarii.

Nu cunosceau frații noștri încă adevărata natură a persecuțiilor lor, ce se făceau în contra limbei și a naționalității noastre sub masca

liberalismului și a constituționalismului unguresc. A fost rezervat erei de apropiere a României de Austro-Ungaria de a da pe față scopurile și tendințele maghiarismului violent față cu Români din Ardél și Țera ungurescă.

În cei de ce ani din urmă s'a săvârșit succesiv acela mare revirement în opinia publică a fraților noștri de dincolo, despre care am vorbit în articolul premergător și care a dat naștere manifestațiilor de ață în contra persecuțiilor unguresc.

S'au convins încetul cu încetul frații noștri, că nu mai este vorba aici la noi de o campanie purtată de guvernul unguresc în contra unei partide române, sau a unor anumite tendințe ivite în sinul lor, ci se tractază de un război formal în contra întregului element românesc, a limbei și a culturai sale.

Cel dintăiu, care a desfășurat în parlamentul român țestiunea română dela noi, prezentându-o înaintea opiniei publice a României în adevărata ei lumină, a fost marele și neuitatul bărbat de stat Mihail Kogălnicenu, acela care atunci, când cauza ungară era persecutată, ca ministru al lui Vodă-Cuza a sprijinit pe Unguri și i-a luat sub scutul său, când erau fugari, când în exil lucrau pentru libertate și independența Ungariei.

În memorabilul său discurs, ținut în 11 Februarie 1886 în cameră, ilustrul bărbat de stat a caracterizat situațiunea creată Românilor din Transilvania și Ungaria, cu următoarele cuvinte:

„A intrat în capul Ungurilor, ca în deosebi Români să devină Maghiari. Pentru acesta un război de moarte s'a declarat limbei, școlilor și culturii românești în generație. Români resistă, și

de acolo invinovățirea, că Români, mai ales cei din Ardeal, conspiră contra statului ungar, spre a se uni cu România independentă. Și etă dacoromănișmul inventat, etă iredentismul român ieșit la ivelă!”

În același discurs, după ce a răsfrânt cu argumentele cele mai puternice toate invinuirile unguresc de daco-romănișm și iredentism, arătând că în sarcina noastră nu se pte găsi altă crimă — decă crimă este — decă lupta noastră pentru a ne păstra limba și naționalitatea, Kogălnicenu dize, cu privire la espulsarea Românilor ardeleni, într'un avânt oratoric:

„Regele Carol I. să și aducă aminte, că înainte de a fi Rege al României, era Domn al Românilor, și că decă sângele oștenilor noștri vrsat la Plevna, Grivița și Smărdan a acoperit de gloriă și a întărit tulpina tinerei noastre dinastii, lacrimile poporului, ale mamei, soțiilor celor eslați, îi vor putea rădăcinile.”

Prin aceste cuvinte marele bărbat de stat a arătat cât de puternic factor este, chiar pentru consolidarea României și a dinastiei sale, simpatia ce o nutrește poporul român liber și independent pentru frații săi prigonii de sorțe din imperiul vecin și că atât guvernul român, cât și Regele trebuie să țină sémă de acest factor în raporturile politice cu monarchia vecină.

„Lacrimile poporului” pentru frații asupriți și nedreptățiți! Etă puterea cea mare, care pte să aibă o influință hotăritoare asupra întregii atitudini a regatului român în raporturile sale internaționale.

Cățiva ani, după ce s'au pronunțat acele memorabile cuvinte în camera română, populațiunea României libere a fost cuprinsă de cea mai mare neliniște în fața

taptului, că prigonirile contra elementului român din Ardél și Ungaria necum se se slăbesc, dăr s'au înăsprit și mai tare, făcându-se noue opintiri de al maghiarisa.

La 1890, când persecuțiunile naționale își ajunseră culmea, deschidându-se din nou porțile închisorilor unguresc pentru țiaristii noștri, produse mult svon misiunea ministrului de război român, care avea să asiste, ca trimis extraordinar al regelui Carol, la manevrele de toamnă din Oradea-mare. Atunci organul nostru se exprimă astfel:

„Acetă nouă dovadă a legăturii politice amicale, în care se află România cu monarchia noastră, fi-va ea o dovadă și pentru aceea, că bărbații de stat român nu bagă în sémă prigonirea elementului român de dincôce? Contrarii noștri vor susține acetă, noi însă țicem, că acetă nu este cu putință, și o țicem. cunoscându opinia publică a fraților noștri din România liberă, cari ață ca și la 1883 nu pot dori alta, decă ca frații lor din monarchia austro-ungară să fi tractați pe picior de „deplină egalitate”. („Gazeta Trans.” dela 29 August 1890).

Nu ne-am înșelat în presupunerile noastre, căci abia trecură câte-va luni și se început în sinul fraților noștri o viuă mișcare de simpatie pentru suferințele noastre, condusă de inima generoasă a tinerimei române universitare.

Mișcarea a fost inaugurată și a primit un puternic impuls, printr'o nouă enunțaiune memorabilă în parlamentul român, cu privire la țestiunea română dela noi și la importanța ei pentru raporturile esterne ale României.

Pentru întâia oară se precisă în parlamentul român situațiunea țerii, față cu persecuțiunea elemen-

FOLETONULU „GAZ. TRANS.”

(10)

Principesa dormitândă.

Narațiune de I. I. Iasinaky (Maxim Bjelinskij).

(Fine.)

XII.

Era o veră caldă. Doctoră Tirioni da reprezentațiune în grădina publică de Iekaterinoslav, Cerkassy, Kremetochag; cu toate acestea câștigul îi era neînsemnat, așa că fu silit să și zălogescă obiectele sale pentru ca să plătească pe birtași și să pte călători mai departe. Între Koselj și Cernigon trebuia pasagerii să se dea jos din diligență, — se rupsese o rotă. Pavel Klimentocii oferă Marilkei brațul și ei hotărîră să mergă pe jos până la stațiune.

Tinera femeă simțea însă, că puterile o părăsesc. În depărtare se zărea coperișul roșu al stațiunii printre verdețea săloilor, dăr Marilka nu mai putea merge și trebui să se pună jos sub un cireș umbros. Și Pavel Klimentocii era obosit, ei întinșeră un covor pe erbă și se puseră jos.

Nor argintii pluteau pe cerul albastru. În depărtare se perde șoseua oblată ca o rază. Vântul abia adia, er pulberea trecea în vârtej de-alungul drumului.

În apropierea unei case de lut se mișca o păsărică în erbă. Pe când Pavel Klimentocii voia să prindă o muscă ce-lu pișcase, Marilka privia cu o curiozitate crescândă mica pasăre, care asemenea se uita la Marilka, ceea ce-i da o înfășurare forte vicleană. Pasărea nu se spăria, când tânăra femeă întinșe mâna să o apuce, — ea sărea într'un picior, subțire ca sarma; celalalt era scrintit. Pasărea acetă schiopă și amabilă făcu pe Marilka să zimbescă pentru întâia oară. Deodată își desfăcu penel și strigă: „Graaaurul mânăncă! Graaaurul mânăncă!”

Înima Marilkei început să bată tare de spaimă și de o frică superstițioasă. Ea luă graurul, care da din aripă și striga necontentit: „Graaaurul mânăncă! Graaaurul mânăncă!”

Marilka privi veselă pe bărbatul ei, care deja de mult văzuse pasărea și acum, suridându, netezea graurul, țicând:

— „Voese graurul o muscă?”

— „Graaaurul mânăncă!”

— „Pte e sufletul lui Jenjka”, dize Marilko cu seriozitate. „Privesce, cum te drăgostesce.”

Elu prinse musca și o dăd graurului; acesta apucă musca și o înghiți.

Marilka tremura ca scuturată de friguri și în ochii ei lucitori se iviră lacrimi de buoură. Ea săruta pasărea și în ochii ei rotunzi și negri ca cărbunele părea, că arde o flacără de rațiune omenescă. De mii de ori lăsă pe graur să vorbească. Pe obrazii ei palizi apărură pete roșii, ea simți putere în membrele ei obosite și peptul respira mai ușor, când ea își continuă calea.

În stațiune se afla o diligență de rezervă, cere se stricase în ultima călătorie, dar acum eră reparată; tocmai înhămau caii. Pasagerii priveau sceptici la diligența cea mare și galbenă, o scuturau, er diligența se legăna greoiu pe arcurile sale.

— „Va ține la casă de lipsă?”

— „Cu ajutorul lui Dumnezeu vom pute călători”, dize postilionul; „urcați-vă domnilor!”

Marilka se ghemu cu graurul ei în unghiul cel mai îndepărtat; Pavel Klimentocii se puse pe capră, lui fi plăcea să privească caii cum fug. Pasagerii ceilalți mâneau pâne cu unt, și n'aveau de gând să se urce. Era un zăduț mare.

Atunci auți Marilka plânsul unui copil. Ea privi pe ferăstră și văd pe treptele stațiunii ședându un copil, care și ștergea lacrimile cu mâna.

— „Ți-ai perdut pasărea?” îl întrebă cineva.

— „Per-dut!”

— „Și pentru aceea plângi. Pui, fie-ți rușine: nu mai esci copil... Du-te repede în bucatărie, adă sare, presară-o pe cōda graurului și vei afla pasărea!”

Copilul încetă de a plânge, se departă, de sigură să aducă sare, și veni apoi erăși.

„Unde e graurul?” strigă el desperat și început din nou să plângă.

Marilka tremura. Ii părea rău de copil, dăr era să o năpădescă plânsul la idea, că va trebui să se despartă de pasăre. Pe încetul însă compătimirea față de copil se prefăcu în neocaz. Ei

tului român în Ungaria în această enunțiu importantă, ce a făcut-o distinsul deputat Ioan Grădișteanu în ședința dela 7 (19) Decemvre 1890.

Densul arată, între apeusele întregi camere, că Ungurii nu mai făcuseră din cestiunea română în Ungaria o cestiune politică, ci punu cestiunea de rassă, „legiferază ca să stêrpescă pe Români ca rassă, ca elementu etnicu deosebitu de elementul maghiar.“ Arată, că Români din regat nu voru să se amestece în cestiunile interne ale Austro-Ungariei; dér, „când e vorba de desființarea elementului românesc de peste munți, ca rassă latină, vorbindu o limbă latină, atunci se scie Ungurii, că nu voru găsi în fața lor numai pe Români din Ungaria ci voru găsi în fața lor totu suflarea românescă“. Apoi adause:

„Trebue să se scie odată pentru totdeauna, la Viena ca și la Pesta, că pe câtă vreme țipetele de durere ale Românilor voru răsună la urechile noastre, prieteșugă între România și Austro-Ungaria nu pôte fi!“

Ceea ce s'a enunțat în Decemvre 1890 în camera română formeză ađi unu motoru principalu alu mișcării de protestare contra vandalismului sêvșit la Turda, Șimleu etc. și constituie importanța internațională a manifestațiunii poporațiunii României libere.

Acăsta trebue să dea de gânditu stăpânitorilor noștri, căci cum dice unu corespondentulu alu diarului „Egyetértés“ din Pesta:

„Ceea ce se manifestă acum în România, dora mai sgomotosu decât altă dată, nu este rezultatulu unu entusiasm momentan, seu urmarea unei agitațiunii trecătoare, ci simptomulu unu răboiu organizat, ce se întemeiază pe doctrine culturale și politice, cari potu ave rezultate forte seriose și primejdiöse pentru noi Maghiarii.“

Ca să delătore pericolulu nu-i nevoiă insê să se organizeze o contra-mișcare, cum dice corespondentulu ungușu, ci Maghiarii să caute a curma era persecuțiunilor și să-o înlocuească printr'un regim de pace, de dreptate și de libertate, cum îi sfătuia fericitul Kogălniceanu.

„Furor hunicus“ — la Arad.

Arad, 5 Iulie 1892.

Domnule Redactor! In mare grabă vinu a Vê incunoscința ađi despre o nouă demonstrațiã anti-românescă întem-

plată în 1 Iulie sêra în Aradul nostru devenit teatrulu unor scene cu adevăratu vandalice.

Totă lumea credea, că în urma brutalităților, despre cari v'amu raportat, „nobiliu“ Maghiari se voru liniști. Ni-amu înșelat înș. In sêra de 1 Iulie n. o cetă turbatã de câteva sute de inși a mersu înaintea locuinții d-lui Dr. Oncu, făcându unu „Kazenmusik“. La auzulu sgomotului, ce lã provocaserã turbații demonștrânți, lumea se puse în mișcare și mulțime de omeni se adunarã înaintea locuinței d-lui Oncu.

După ce s'a sfârșit aici comedia acăsta huno-vandalicã, demonstrații s'au dusu înaintea seminarului românesc. Aici sêlbaticii au aruncat cu petrii în ferestrele edificiului seminarului, spãrgându-le și bãgându terore în tinerii, cari se aflau în seminaru. Vêdându insê seminařiști, că lucrulu se ingroșe, au aruncat pietrele înderëtã pe stradã, dér haita fanatisatã a culesu pietrele și le-a aruncat din nou asupra ferestrelor seminarului. Vandalismulu s'ar fi continuat, de cumva n'ar fi intervenit poliția, care a împãrșiat pe demonstrații. „Abzug o-lah! Le a hazaarulokkal“ rêsuna pe stradele, pe unde trecea cetã turbatã.

Spiritele sunt forte agitate, dér pressa și societatea maghiarã aradanã continuã cu păcătoșele ei agitațiuni contra Românilor. Foile locale vrêu cu orî ce prețu, să punã vina pe Români și să-i facã rêsponsabili pentru cele întemplate. Dér zadarnice sunt opiniile lor.

Mai notezã, că p'aici s'a lãțitu scireã, că la propunerea camerei advocatiãle, s'a început cercetare disciplinarã contra a patru advocați români.

—y—

In „Egyetértés“ dela 3 Iulie a duce următorele sciri tendențiöse față de Români din Arad: „De când spiritele sunt agitate contra „trãdãtorilor valahi“ seminařiștii valahi umblau cu bâte ghintuite pe strade. Iuliu Belesiu, clerioș, și nepotulu unu deputat dietalu, cu ocazia demonstrației de Joi a înfiptu unu pumnal în piciorulu unu servitoru dela otelul Bodor Mihály. Unu poliștu strigã asupra lui, dér fanaticulu diaç ilu lovi cu bâte. Atunci din mulțime ilu lovi cineva așa, că cãđu la pãmântu. Dupã douë minute insê se ridicã și încep să gesticuleze c'unu cutit de busunar, pe care poliția i l'a confiscat.“ — Dupã scirile foilor din Arad, la seminarulu românesc poliția a făcutu investigațiã și a aflatu mai multe bâte cu stiletu, ér în curte o mare grãmãdã de petrii.

Nu putemã de cređementu scirilor foi kossuthiste. Așteptãm informații esacte.

Intrunirea de protestare a cetățenilor olteni (Slatina).

Slatina, 20 Iunie v. 1892.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Apelulu făcutu de mai mulți cetățeni a produsu așa mare ferve în poporația oltenã, încãtã din rãvãrsatulu dorilor se vedeau grupe de cetățeni în întregu orașulu, discutându cu vioiciune sêlbãtãciile întemplate contra Românilor asupriți. Mulțime de cetățeni de frunte au arborat drupele tricore, înfășurate în vëlã de doliu. Studenții dela gimnasiu și mulțime de cetățeni, încã dela orele 6¹/₂ se strinserã în curtea gimnasiului și cântau „Deșteptã-te Române“, „Astãđi fraților Români“ etc., așteptându cu nerãbdare începutulu intrunirii. La ora 7¹/₂ au pornit cu toții la școala Ionașcu unde avea să se ținã intrunirea, plecându în cortegi cu steagul mare negru între douë steaguri tricore, cântându „Imnul Românilor“, fiindu întemplantu de valuri de lume, care se scobora de asemenea din susulu orașului spre sala de intrunire. Sala, curtea școlei și stradele din juru erau prea strimte pentru lumea ce venise. Pe la orele 8¹/₄ adunarea, cu aclamațiuni entusiasmte, proclamã de presidentu pe septuagenarul L. Colonele în retragere d-lu Dobricianu, care urcându-se la tribunã, printr'o vorbire plinã de entusiasm, arãtã scopulu intrunirii și că noi frați de același sânge, trebue să protestãm înaintea Europei, înaintea acelei Europe, care s'a coalitat cu atãta generositate contra slãviei negre, sacrificându omeni și milioane pentru emanciparea populațiunilor robite din estremulu Orientu, pe când la porțile Europei civilizate, în sinulu unu statũ rãsgãit de acăsta Europã, care a fostu agãtitã de fanaronadele maghiare de liberalismu și de drepturile omului, în sinulu statului ungaru zacu în lanțurile solãviei albe vr'o 4 milioane de frați de ai noștri, cu o culturã egalã cu a Maghiarilor și pentru cari jugulu este indecitã mai amarũ ca jugulu solãviei negre. Arãtându, că d-sa este prea bãtrãnu pentru a descrie cu culorile cele adevãrate situațiunea fraților subjugãți, face apelu la oratorii mai tineri, cari s'au inscriș mai dinainte.

D-lu avocatulu Zãgãnescu se sue la tribunã în aplausele nesfãrșite ale publicului. D-sa face unu resumatũ istoricũ despre starea Daciei înainte și dupã inundațiunile hunice și maghiare, arãtând cum s'a făcutu pretinã cucerire a Românilor de dincolo de Carpați. Fãcându istoriculu de devastațiunilor dela Turda, Șimleul-Silvaniei... le descrie cu culorile cele mai vii, face apelu la patriotismulu cetățenilor, ca să nu rãmã mai pe

josu decât Români din celelalte orașe ale țerii. Ceti o poesiã a lui D. Bolinteanu între tunete de aplause. D-sa conjurã apoi pe cetățeni să fiã gata la ori ce felu de sacrificiu, invocãndu versulu neuitatulu poetu Mureșianu:

„O mamã vèduvitã, dela Mihaiu celu mare,
„Preține dela fii-și ađi mãnã d'ajutoru, ș. a.

D. Toma Dumitriu, comerciantu, urmẽzã d-lui Zãgãnescu... D sa în numele comerçului din Slatina se asociẽzã la protestarea solemnã, care se ridicã de totã suflarea romãnesã. Urmẽzã apoi d. medicu veterinaru C. Zissu, care ca președinte alu societãții meseriașilor de aici, în numele lorũ, protestã contra sêlbãtãciilor dela Turda, Șimleu...

D-lu avocatulu P. Burdeanu spunẽd, că în totu timpul, câtã a trãitã la Parisu se agita mereu între studenții romãni cestiunea suferințelor Romãnilor subjugãți și că d-sa mãrturisese, că a fostu printre cei mai pesimiști, insê entusiasmulu, cu care se ridicã poporul românũ l'a făcutu și pe d-sa să ia cuvântulu în acăsta intrunire. Procesulu deschis între noi și Maghiari, dice d-sa este acum lãmuritã, că dreptatea este pe partea noștrã. D. Burdeanu înãbușitã de lacrimi arãtã cum lucãferii, cari au cãlãzitu poporul românũ pe calea renascerii și a progresulu s'au scoborit unulu cãte unulu în mormântu și astãđi s'au dusu la locul veciniciu, Cutonele Romãnilor, D. D. Brãtianu... Sã ne inspirãm de esemplele lorũ, cari au lucrat cu prudentã și astãđi când nu-i mai avem, sã cere dela noi indoitã prudentã și cã protestarea noștrã să fiã demnã, energicã și prudentã, ca să dovedimã, că suntemũ unu popor de ordine la pragulu orientulu.

Urmẽzã apoi d. profesorulu Teodoru Cartianu, primitu cu tunete de aplause. D-sa, emoționatũ pãnã la lacrimi, cuvintẽzã cam asfelu: Olteu! Oltulu nostru, care cu undele-i cristaline adapã pașiștile înverđite ale acestui ținutũ, nu mai murmurã cãntece de dragoste și de veselie. Oltulu nostru, care se strãcõrã printre grumazii uriașulu Carpați, din cea mai adãncã strãvechime pentru a purta veștile despre cele ce se petrecu la frații noștri d'unu sânge... Oltulu nostru acum curge tulbure; — pentru cei ce citesc în valurile lui, pentru cei ce sciu sã descifreze tainica vorbire a undelorũ salu spumãnde, audũ gemetulu înãbușitã a patru milioane de frați...

Olteni!... A-ți auzitũ dela antevorbitorii mei veștile nenumeratũ de dureroșe, ce ni au sositũ dela frații noștri de peste Carpați. Casa d-lui Dr. Rațiu a fostu devastatã cu o sêlbãtãcioșã ne mai auzitã, de hõrdele maghiare din Turda, pentru-cã în numele a 4 milioane de Romãni, în capulu unei deputațiunii de 300

ii pãrea copilulu uritũ, rãutãciosu cusbie retele sale. Când în fine pasagerii se urcarã și diligența se puse în mișcare, ea respirã ușuratã, sãrutã în ascunsu graurulũ și privea cu ochi fericitũ împrejurũ.

Incã înainte de a se face sãrã, ajunserã în Cernigov și magulu trase la unu hotelu de mãna a doua.

„Aici e liniște?“ întrebã elu pe chelnerulu.

— „Deplinã liniște. Numai dincõce locuesce o domnișorã“, dice elu cu unu surisũ echivocũ.

— „Așa—a?!“

Magulu comandã unu prãnzũ cu vinũ și cafea. Pavel Klimenticũ își potoli fõmea și setea; Marilka mãncã puținũ, dér hrãni bine graurulũ.

In Cernigov petrecũ magulu mai multã vreme, deocã intenționase la începutu. Representațiunile sale nu-i aduceau multũ: unu înghitõrũ de sãbii îi făcea concurență. Magulu îi pãrea lucrulu desprețitorũ, cãci arta aceluia era prea de rãndũ. Totuși publiculu îi plãcea, când nenorocitulũ scotea sabia din

gurã și pe ferulu timpulu se vedeau urme de sânge. Cu deosebire se micșorã venitulũ magulu, când femea sa se îmbolnãvi.

Din ce în ce mai desu pe Marilka o cuprindea somnulũ. Când își inoovoia brațulu, îi era imposibilũ să lã desfacã erãși; când își închidea pleõpele, îi succedea numai cu mare greutate, ca să le deschidã. O înțepenire ciudatã o cuprindea din ãi în ãi totũ mai multũ. Energia ei se stinse.

Totuși când nu durmea, puteai sã cetesci în ochii ei sentimentulu multãmirei de sine. Ore întregi ședea pe patũ și dragostea graurulũ, care se ingrãșase tare și invãțase să pupe ca unu porumbũ.

In totu momentulu i se pãrea, că în jurulu ei e intunerecũ; o luminare, ce fũ aprinsã sãra, i se pãrea, că e unu punctu luminosũ slabũ în depãrtarea nemãrginitã. Conturile obiectelorũ se contopeau una în alta. Totuși ea auzia și celũ mai micũ sgomotũ, chiar și în somnũ și numai acestũ sgomotũ îi mai aducea aminte de lumea din afarã.

Intr'o ãi i se pãrũ, că Pașka ar fi

în camera de alãturi și că ar glumi cu Pavel Klimenticũ: că șoptescũ între dãnșii și bẽu multũ din vinulu dinaintea lorũ. Marilka tresãri și se deșteptã. Totuși sgomotulu se continuã... unu sgomotũ ciudatũ.

Din timpulũ acesta simțea Marilka o repulsione față de bãrbatulũ ei. Ea evita sã-lã privesã în față, și când elũ o atingeã, cãdea într'unu leșinũ adãnoũ. Ea zãcea atunci ca o figurã de cãrã, cu picioarele întinse și cu mãnilẽ împreunate pe peptũ, ca la unu cadavru; pe umerii ei slabĩ sta nemișcatũ graurulũ și privea ciudatũ spre Pavel Klimenticũ.

Marilka era convinsã, că ea e o povarã pentru soțulu ei. Ea mãnoa din ce în ce mai puținũ; vestmintele și ghețele ei rãmãneau întregi, cãci ea nu le purta aprõpe nici-odatã și se bucura, cã pe Pavel Klimenticũ îlũ costã atãtu de puținũ.

Medicii din Cernigov nu sciau ce bolã are. Unulu dintre ei bãnuia, că somnulũ tinerei femei e o prefãcõtorã; elũ o arse cu țigara la cotũ și-i înțepã unũ acũ în mãnã. Marilka gemũ în somnũ,

mediculu rise cu violenã în barbã roșie și plecã fãrã să prescrie nimicũ.

Marilka însãși nu se ținea, cã e bolnavã; lumea, ce și-o crease în interiorulu ei, era mai frumõsã, decât lumea, ce o cunoscuse pãnã acum, și frumõse erau imagiaile, ce le vedea în visũ.

Ea se vedea ca fatã liberã, frumõsã și împodobitã, care era mãndrã pe virginitatea ei. Aci trecea în amurgulu trandafriu alũ serii prin țarinele aurii undulãtoare, aci ședea în grãdinã și cântã. Ea vedea pe mama ei, își vedea întregã ei viêtã, dér nu viêtã o realã plinã delacrimĩ și de ofensãri rușinoșe, nu, o viêtã mai frumõsã, o viêtã favorisatã de norocũ! Și necontentitã i se arãtã în visũ aceã casã albã încungiatã de ci-reși și de flõrea sõrelui, despre care de atãtea-ori fantasase cu Pavel Klimenticũ.

Din ce în ce mai nepãtrunsũ se lãsa intunereculu în jurulu ei; Marilka nu putea distinge ziua de nopte. Odatã, în absența magulu, se ridicã din înțepenirea ei, gãsã pipãndũ pe ferestrã oiașca cu mãnã cu grisũ, își iacordã tõte puterile, ca să nu o scape din mãnã, și

fruntași ai poporului român, s'a dusă să ceară milă și îndulcirea suferințelor la draguțul de împărat, la părintele poporilor din Cislaitania, la șeful casei de Habsburg pentru a cărei glorie strămoșii, moșii, părinții și frații lor au făcut să curgă riuri de sânge în Belgia, Franța, Italia, Germania, Polonia, Rusia, Turcia, până în Bosnia.... Și ore recompensa atâtoro mari sacrificii a vitejilor, cari și-au versat sângele pentru țară, să nu fie ați, afară de câte-o decorațiune, decât temnițele dela Vătu, Năseud, Clușiu, Seghedin?...

Olteni! Decă urechia casei de Habsburg este astupată de bumbacul uneltirilor maghiare, ca să nu se mai audă rugăciunile desnădăjduite ale fraților noștri, decă patru milioane de Români nu mai au dreptul nici de a plânge cu umilință suferințele lor, decă blânde și sficioase demersuri ale fruntașilor Români către Suveranul patriei lor, sub ochii lui, sunt întâmpinate cu cele mai neașteptate sălbătăcii, cu dărmarea locuințelor, cu amenințări de moarte, cu brutalizarea soțiilor și a copiilor căpeteniilor: — Să protestăm și noi, să unim glasul cetății noastre cu strigătul de indignare, care se ridică din toate orașele țării și din toate inimele iubitoare de omenire, și să fim siguri, că se vor găsi și pentru frații noștri Lavigerie și multe suflete mari, cari să ducă o campanie inversă, împotriva oribilei sclăvii albe dela porțile Occidentului. . .

După această d-lă Cartianu adresază cuvintele cele mai călduroase către tinerețea studioasă, conjurându-o să păstreze cu venerațiune în sufletul ei numele martirilor români din toate timpurile; să nu-și uite, că și în timpul de față au suferit chiar temnițe aceia, cari au scris și s'au luptat pentru drepturile poporului, ca Aurel Mureșianu, popa Macaveiu ș. a. Feriți, le dize mai departe, cu energie sufletele voștre de recă nepăsare, de ghița indiferentismului național. Faceți să crească în inimele voștre sămânța naționalismului, pe cari noi, dascălii, o sădim în inimele voștre. În urechile voștre să sune totdeauna același toxină ală primejdiei:

Dela Nistru pân' la Tisa
Totu Românul plânse-mi-s'a,
Că nu mai pôte străbate
De-atăta străinătate. etc.

Sfârșind, D-lă Cartianu citește adresa (de protestare) a cetățenilor către D-lă Rațiu și alți a dămnorului către D-na Rațiu, care se acoperă cu nenumerate iscălituri. În fine Directorul gimnasiului real, d. A. Crainic, spune că aceste unanime protestări din România sunt un balsam vindecător pentru suferințele, ce îndură Români

brăni graurul. Prin ferestra deschisă intră o pisică mare și sură în odaia, își neteși pântecul de podină și privea cu gingașă pasărea. Dér Marilka nu putea să-și misce mâna, nici să strige. Ea adormi.

În vis ea vădă un tren mare; nu se vedea nici începutul, nici finea vagonelor. Incețu, cu șomot cadent și armonios, treceau ele și toți pasagerii, persoane grăse fără inimă, o priveau pe Marilka, care sta pe o platformă. Deodată vădă ea o lumină ce venea din cer, un bărbat cu fața suridătoare și amabilă. Și îndată înțelese ea, că e Christos, căci el era frumos, desculț și în haine de cerșitor. Pe genunchi ținea pe Jenka; copilul era numai în cămașă, zîmbea și ținea graurul în mână. Marilka strigă, cuprinsă de o nespășă teroare, și alergă de-alungul platformei după tren.

Vagonele uriau și dispăreau în întunecul nepetrus al nopții veci-nice...

Era cel din urmă vis al Marilkei.

Ucu

ardeleni și mulțimesc pentru această generoasă protestare.

După terminarea întrunirii întregă mulțimea plcă pe stradele principale ale orașului. În fruntea conductului musica, apoi steagul cernit și cele tricolore și o mulțime de torțe. Totul s'a petrecut în deplină ordine. La casele celor mai distinși cetățeni, decorate cu steaguri tricolore, flori, lămpione etc. s'au făcut ovațiuni. Deputați, foști deputați și alți bărbați distinși au luat parte la conductă. În decursul conductului D-lă Zăgănescu a mai cuvântat la casa d-lui fost deputat Dr. Stăncescu, la ce D-lă Stăncescu, adresându-se tinereții, a dis, că ea trebuie să-și potențeze entuziasmul patriotismului, fiindcă speranța viitorului este înfrântă și se urmeze nobilul exemplu al studenților universitari români, cari în toate mișcările au arătat serioșitate, energie și ordine. Intre urale nesfârșite conductului plcă mai departe, făcându ovațiuni presidentului întrunirii D-lui Dobriceanu. D-lă Cartianu îi ține o cuvântare, înaintea casei d-Sale la care d-lă Dobriceanu răspunde printr'un discurs plin de încurajare. De asemenea se făc ovațiuni entusiaste înaintea casei d-lui deputat I. G. Popp, care a arătat în totdeauna cauzei române un interes cald. În sfârșit conductul se termină la gimnasiu, unde școlarii au jucat o horă în jurul focului din resturile torțelor. Directorul gimnasiului d. A. Crainic, după ce mai atinge inimele cele tinere prin câteva cuvinte bine simțite și le recomandă sentimentul naționalismului înainte de toate, le mulțimesc de buna ordine. Lumea se împrăștia la ora 11 în liniște.

CRONICA POLITICĂ.

— 22 Iunie (4 Iulie).

După cum ne spune „Timpul“, Vineri s'a semnat la ministerul afacerilor străine din România o declarațiune între reprezentantul guvernului german și d. ministru al afacerilor străine, privitoare la relațiunile comerciale între România și Germania. Prin această actă România câștigă tratamentul națiunii celei mai favorizate, beneficiind de importante reduceri de taxe pentru cerealele sale exportate în Germania. Așa: Pentru grâu în locu de 5 mărci 100 kilo., 3.50.; pentru secară în locu de 5 mărci 100 kilo., 3.50.; pentru ovăși în locu de 4 mărci 100 kilo., 2.80.; pentru orz în locu de 2.25 100 kilo., 2.; pentru Malt în locu de 4 mărci 100 kilo., 3.60.; pentru porumb în locu de 2 mărci 100 kilo., 1.60.; pentru grâu negru rămâne aceeași taxă de 2 lei, pentru grâne nedenumite 1 leu și pentru rapiță și alte semințe oleaginose 2 lei. Pentru Germania, guvernul nostru menține tariful actual și va începe negocierii pentru încheierea unei învoeli definitive. Ast-fel este esportul României de estă timp este asigurată și o mare piață de desfacere e deschisă cerealelor române fără alte sacrificii.

În zilele trecute s'a născut în Berlin ideea unei expoziții universale, care să se țină în numitul oraș. Presa germană susține cu căldură această idee, presa din Paris însă o combat. Așa „Figaro“ a făcut propunerea, ca să se aranjeze totu în același timp cu expozițiunea germană, o expozițiune universală în Paris, pentru ca să paralizeze pe cea din Berlin. „Republique française“ vede în expozițiunea germană simptomul „unei obrăznicii germane“, prin care se disting Germanii. Germania, dice numita fôia, a pus puterea brutală în locu dreptului și prin această imperiul german va avé un sfârșit rău.

Fostul ministru italianu Francesco Crispi, a declarat în zilele trecute, față

de un redactor al fôiei americane „North American Review“, că Papa e cel mai mare dușman al Italiei și că acesta așteaptă ocaziunea nemerită ca cu o altă putere se lupte în contra Italiei. Crispi declară, că războiul e inevitabil, nimeni nu-l va pute împedca. Franța spumegă de ură dela anul 1870 încoace, nu atât în contra Germaniei, ci în contra puterilor acelor, cari n'au ajutat-o în anul 1870. Alianța ruso-franceză e un pericol pentru libertatea Europei. Pericolul acesta e îndreptat în contra naționalităților; triumful acestei alianțe ar nimici echilibrul lumii vechi.

SCRILE DILEI.

— 22 Iunie (4 Iulie).

Regele Carol și regina Angliei. „Timpul“ scrie: Ordinul Jaretieriei pe care, am anunțat er, că Regina Victoria l'a conferit M. S. Regelui României, este ordinul cel mai înalt din Anglita. El a fost fondat la 19 Ianuarie 1350 de către Regele Eduard III. și are de mare maestru pe însuși suveranul domitor; în fine e pus sub învoiațiunea sfântului George de Capadocia, patronul Anglita. Afară de prințul de Galles și de priții descendenți din George I. și suveranii străini, ordinul se compune din 25 de cavaleri aleși în înalta nobleță a celor trei regate. Ordinul are ca însemne o jaretieră de catifea albastră închisă care se legă sub genunchiul stâng și pe care devisa „Honni soit qui mat y pense“ e brodată în litere de aur, și un medalion de aur, numit Sf. George, care se pune cu o panglică lată albastră trecută în eșarpă de la dreapta spre stânga. Regina Victoria poartă jaretiera la brațul stâng.

Liga sârbă în Belgrad. Diarul „Novi List“ aduce știrea, că Sârbii din Ungaria, cari trăiesc în Belgrad, au hotărât să facă și ei o Ligă culturală, după modelul fraților noștri din România.

Colera nostras în Arad. Cetim în „Magyar Hirlap“, că la 30 Iunie n. a murit în Arad un om, la care se iviseră semne de colera nostras.

Viile în România promit o recoltă forte bogată; la unele mai ales se vedă semne de o îmbelșugare estra-ordinară. Afacerile în comerț sunt mijlocii.

Lege în contra duelului în Franța. Senatorul Lecomte a anunțat un proiect de lege, în care se cere, ca duelul să fie pedepsit cu închisoare de 1 lună până la un an și cu o amendă în bani dela 100 până la 2000 franci. Urzitorul unei răniri în duel să fie pedepsit cu închisoare dela 1 lună până la 2 ani și cu amendă dela 200—5000 franci. Urzitorul unei răniri mortale în duel să fie pedepsit cu închisoare dela 1 an până la 3 ani și cu o amendă în bani dela 500 până la 10,000 franci.

Esamenele publice dela școla gr or. română din Brașovul vechi se vor țină Mercuri în 24 Iunie c. st. v. dela 2—6 ore p. m. cu următorul program: Clasa I. (desp. I. și II) dela 2—3½ ore Clasa II. (desp. III. IV. V. și VI.) dela 3½—6 ore. La orele 6 gimnastica și cântările. La aceste esamene se invită toți amicii și binevoitorii școlei.

Recompensă imperială. Impăratul Rusiei știe să recompenseze cu demnitate serviciile funcționarilor săi eminenți. Țarul a acordat veduvei prefectului de poliție, Gresser, mortu de curând în nise împrejurări cunoscute, o alocațiune de 50,000 de ruble și o pensie viageră de 6,000 de ruble.

Musica militară va cânta mâne după amiază pe promenada de jos. Inceputul la 6 ore p. m.

Foile maghiare despre manifestațiile din România.

„Budapesti Hirlap“ dela 29 Iunie publică, din incidentul manifestațiilor fraților noștri din România, un vehement articol de fond, în care dice, că cele ce se petrec în România, de câteva luni încoco „sunt, un atac fățuș în contra întregității teritoriale și-a păcii interne a Ungariei.“ Articolul este intitulat: „Vagy vagy“ (Aut-aut) și, după ce întreabă, că ce face contele Kalnoky și ce face ambasada austro-ungară din Bucuresci, de nu cere dela guvernul român, „să-și împlinescă datorința“, termină astfel:

„Noi acesta nu-o vom suferi; este în interesul nostru, este în dreptul și puterea noastră, ca acesta să n'o suferim mai mult. Decă guvernul României consimte cu irredenta și să lăsași el să fie turburat de visunile „unității valahe“, poftescă să vină să ia Ardélul, acolo vom fi și noi la graniță. Dér pentru a face acesta nu-i dăm termen lung, nu vom primi nici o obiectiune. Noi n'avem nimic de-a face cu legea de presă din România și nici cu dreptul de întrunire din România; dér de dragul ordinei de drept a României, noi nu putem suferi, ca din România să i se dea focu coperișului casei noastre. Poftescă așa-dér, să se identifice cu irredenta și noi nici în acest cas nu ne vom spăria prea tare, să facă ordine în Bucuresci și atunci nu mai e nici o supărare. Decă însă guvernul României oasul dintău nu-l voiesce, ér casul de alt doilea nu-l pôte duce în îndeplinire, atunci ne vom îngriji noi, ca totu să se facă ordine și în Bucuresci. Poftescă a-și alege: Aut-aut.“

Sub titlul: „Dela Viena la Bucuresci“ scrie „Magyar Hirlap“ dela 29 Iunie între altele:

„...România, acest regat puternic, care cu atăta dibăcie știe să întinda dreapta amicală triplei alianțe, ér cu stânga să rădă de glorioul imperiu rusec și de politiciii lui, privesc cu liniște cerescă cum fii ei plini de speranțe asmuță irredentismul în jurul statului Mihail Vitulă... Cabinetul din Bucuresci se mulțimesc a privi liniștit focul, ce se aprinde în capitala țerei (Bucuresci) în contra noastră (a Maghiarilor) și ascultă mut, cum întregă presa română atacă dânic în cel mai nerușinat mod, atât monarchia, cât și pe Ungaria... Ér ministrul nostru de esterne urmază întru toate exemplul bun dat de guvernul român, adevăstă nemiscat, ca un sfânt de piatră....“

„Politica de naționalitate a ministrului nostru președinte se abate dela ori ce politică de naționalitate, ce-au urmat-o ore când bărbații de stat unguri cu minte sănătosă. Astăd în fundul regiu începând și până la țermurii mării croate se face politică de pactare; contele Szapary și-a însușit de-a salosinca dată de primatete: „Pax!“ și face pactări cu naționalitățile în grabă obi de mare și cu atâtea jertfe, cum obiinesc a face datornicul strimtorat de creditorul său....“

„Nici vorbă nu pôte fi despre aceea, ca ministrul președinte unguresc să utoze a face atenți pe agentul diplomatic, că nu-și face datoria și că provocă mari greutăți și neplăceri prin atitudinea sa pasivă față de guvernul român....“

Foia ungurescă apoi aiurază despre un pretins plerinagu al Românilor la Petersburg, ca să ceară ajutor dela Ruși, ér în anul viitor dice, că „insuși ministrul președinte Catargiu, va pretinde pe seama marelui imperiu român Ardélul, Bănatul, și ca pupază pe colaou, Maramureșul.“

DIVERSE

Un mestecănu uriaș. De curând o furtună a doborât, în apropierea orașului Plou din Meclenburg, un mestecănu uriaș; el avea la partea de jos a trunchiului o circumferență de 24 picioare și o lungime de 63 picioare. Unele ramuri au atins o circumferență de 12 picioare. Se crede, că acest colos de trunchiu va fi păstrat, ca o raritate spre a rămâne posterității.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pietei Braşov

din 4 Iulie st. n. 1892

Table with 3 columns: Item name, Price, and another Price. Items include Bananote româneşti, Argint românes, Napoleon-d'or, Lire turcesc, etc.

Nr. 1445-1892 not.

876,3-1.

PUBLICAŢIUNE.

Din partea primăriilor comunale din Moeiciul inferior — şi superior şi Fundata, se aduce la cunoştinţă publică, cumcă Duminecă în 17 Iulie a. c. st. n. la orele 10 a. m., se va ţine în cancelaria comunală din Moeiciul inferior, licitaţiune publică pentru vinderea a 600—800 tulpini de brad şi moliv, lemn de industrie şi foc, din pădurea atacată de foc în 31 August şi 1 şi 2 Septembrie anul 1890, în pădurea numită „Stâncioa” pe un teritoriu de 45—50 jugere catastrale quadrate, pe teritoriul comunei Moeiciul superior, — care vândare s'a concesit de Inclita comisiune municipală comitatensă prin decisul din 18 Iulie 1891

Nr. 232, aprobat de Inaltul ministeru regiu ungaru de agricultură sub Nr. 42016/892.

Preţul esclamei s'a statutoriu în suma de 800 fl. v. a. Doritorii de a licita au a depune, cu ocaziunea ţinerii licitaţiunei, vadiul de 10%,  r preţul întregului cuantă de lemne are plusoferintele a-lu depune, cu ocaziunea luării în primire a lemnelor, în cassa alodială a comunei Moeiciul inferior, prin cassarul ei.

Oferte sigilate, provădute cu vadiu şi timbru de 50 cr., încă se primesc p nă la începerea licitaţiunei.

Condiţiunile şi informaţiunile mai d'apropo se potu lua ori c nd în orele oficiose, în cancelaria notarială a Branului superior.

Branul superior, 24 Iunie 1892.

Primăriile comunale.

Numere singuratic din „Gazeta Transilvaniei”   5 cr. se potu cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, şi în tutungeria I. Gross.

Cursul la bursa din Viena

din 2 Iulie a. c. 1892

Table with 3 columns: Item name, Price, and another Price. Items include Aur de aur 4%, Carta de h rtia 5%, etc.

Responsabilitatea pentru dijma de vin

Table with 3 columns: Item name, Price, and another Price. Items include unguresc, Imprumutul cu premiul unguresc, etc.

De  nchiriatu.

in maerul Blumena Nr. 199 pe unul său mai mult an suntu:

de acum încolo:

- 1) Podul fabricei de ulei ca magazin de bucate; 2) Magazinele l n riei;

Informaţiune mai de aproape se d  in

Cancelaria Eforiei şcolare în edificiul gimnasiului român din gr ver subrbul Scheiu.

824-9-13

Mersul trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Mai 1892.

Large table with multiple columns showing train routes and fares between various cities like Budapesta, Braşov, Sibiu, etc. Includes sub-sections for different routes and stations.

Nota: Numerii încadraţi cu linii gr se  nsemn z  orele de nopte.